

รายงานผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาบุคลากรโดยปรับทัศนคติ
เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานคุ้สร้างเสริมหลักธรรมาภิบาลในองค์กร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓

๑. ชื่อโครงการศึกษาดูงานและขยายผลต่อยอดศูนย์เรียนรู้ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนโครงการ โคง หนอง โนเมเดล ปลูกพืชผักสวนครัว รั้วบ้านได้ ใช้สารอินทรีย์ ทดแทน การใช้สารเคมี และศึกษาดูงาน Topmarket ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ ระยะเวลาดำเนินการในวันที่ ๑๗,๒๓ และวันที่ ๒๙ กันยายน

๒๕๖๓

๑. หลักการและเหตุผล

ติดต่อประสานผลักดันที่ทางการเกษตรเพื่อรับการจำหน่าย Top market ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซาฯ ขอนแก่น

ของ “พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมมหาภูมิพล อุดมด้วยเดชมหาราช บรรมนาถบพิตร” ตลอดจนโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระองค์เองในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้แก่ส่วนนิกรของพระองค์ และพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า มั่นคง ตลอดไป ดังจะเห็นได้จากการที่ “พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาธิเบศร์ มหาภูมิพลอดุลยเดช” ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจมาตั้งแต่เมื่อครั้งทรงพระเยาว์ ทั้งการเด็จบุรุษธรรมดามาเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทน “พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร์ มหาภูมิพลอดุลยเดช” และ “สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีพันปีหลวง” พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้ทรงมีพระราชดำริและได้พระราชทานแนวคิดแนวทางการปฏิบัติต่าง ๆ ให้กับปวงชนชาวไทย เพื่อเปลี่ยนการดำเนินชีวิตทั้งในระดับบ้านเจกบุคคล ระดับชุมชน ระดับองค์กร และระดับรัฐ ให้รอดพ้นจากวิกฤตและดำเนินอยู่ในสังคมได้อย่างสมดุล มั่นคง และยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกกวิัฒน์และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ซึ่งได้มีการนำแนวพระราชดำริอันมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนา

ติดต่อประสานผลักดันที่ทางการเกษตรเพื่อรับการจำหน่าย Top market ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซาฯ ขอนแก่น

ก. “เราจะสืบสาน รักษา และต่อยอด และคงแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาจักรต่อไป” จากพระปฐมบรมราชโองการของ “พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาธิเบศร์ มหาภูมิพลอดุลยเดช” ศรีสินธรรมมหาชีรารัลงกรณ์ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว” เนื่องในพระราชบูรณะภักดี เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๒ ที่ผ่านมา ไม่เพียงสะท้อนถึงพระราชปณิธาน และความตั้งใจอันแน่วแน่ในการทรงงานเพื่อจะสืบ

สาน รักษา และต่อยอดโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และแนวพระราชดำริต่าง ๆ

ติดต่อประสานผลักดันที่ทางการเกษตรเพื่อรับการจำหน่าย Top market ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซาฯ ขอนแก่น

ที่ทางการปฏิบัติต่าง ๆ ให้กับปวงชนชาวไทย เพื่อเปลี่ยนการดำเนินชีวิตทั้งในระดับบ้านเจกบุคคล ระดับชุมชน ระดับองค์กร และระดับรัฐ ให้รอดพ้นจากวิกฤตและดำเนินอยู่ในสังคมได้อย่างสมดุล มั่นคง และยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกกวิัฒน์และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ซึ่งได้มีการนำแนวพระราชดำริอันมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนา

ประเทศไทยอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการพัฒนาชนบทตามแนวพระราชดำริที่เป็นต้นแบบของการนำแนวคิดและวิธีการ

พัฒนาชันบทอย่างครบวงจรหรือที่เรียกว่า “บริการรวมที่จุดเดียว (ONE STOP SERVICES)” เพื่อกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนผู้ยากไร้ให้สามารถเพิ่งพาตันเองได้อย่างยั่งยืนในพื้นที่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทยเน้นการพัฒนาด้านแหล่งน้ำการเกษตรสิ่งแวดล้อมและการส่งเสริมอาชีพซึ่งเป็นแนวพระราชดำริที่สำคัญ และที่ได้ทรงดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๙๓ เป็นต้นมา จนจนถึงปัจจุบันนี้ โดยที่

ติดต่อประสานผลักดันที่ทำการเกษตรเพื่อร่วมรับการงาน农业生产ที่จังหวัดเชียงใหม่ TOP market ห้างสรรพสินค้าเชียงใหม่พลาซ่า ขอนแก่น

ประเทศไทยให้มีการพัฒนาหลายรูปแบบผ่านมาเป็นระยะเวลายาวนาน มีการดำเนินการที่ค่อยเป็นค่อยไปตามลำดับขั้นตอนตามความพร้อมของแต่ละท้องถิ่นเป็นหลักทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนพอยู่พอกินและอยู่ได้ด้วยการเพิ่งพาตันเองทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ในขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ทรงคิดให้พระราชทานแนวทางการดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อให้องค์กรภาครัฐและภาคเอกชนสามารถสนับสนุนพระราชดำริได้อย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิผลเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน แม้พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตรจะเสด็จสู่สวรรคาลัยแล้วแต่โครงการตามพระราชดำริน้อยใหญ่ยังคงผลิตออกอุปกรณ์และให้ความร่มเย็น พระบรมราชโorthoth และพระราชดำรัสในโอกาสต่างๆ ยังคงเบรียบดุจดังแสดงสร่างที่ค่อยขึ้นนำแนวทางการดำเนินชีวิตแก่ปวงชนกิริยาและยังคงสืบติดในดวงใจของเหลาปวงชนชาไทย จากการทรงงานพระราชกรณียกิจ จนเกิดเป็นโครงการต่างๆ กว่า ๔,๐๐๐ โครงการ ตลอด ๗๐ ปีการครองราชย์ของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรรมนาถบพิตร เพื่อสนับสนุนชาวไทยของพระองค์ได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี แม้จะเป็นที่รับรู้จากประชาชนคนไทยส่วนใหญ่ ในวัย ๕๐ อัพ แต่มีเด็กรุ่นใหม่ที่เมืองไม่มีโอกาสได้เห็นพระองค์ท่านด้วยสายตาตัวเอง ได้เห็นเพียงภาพในอดีต

ผ่านทางสื่อต่างๆ แต่เด็กรุ่นใหม่เหล่านี้

พร้อมเดินตามรอยพระองค์ท่าน ในเส้นทางที่ดีงาม ตามหลักการทรงงาน ๒๓ ประการ ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ดังนี้

๑. จะทำอะไรต้องศึกษาข้อมูลให้เป็นระบบ

ทรงศึกษาข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นระบบจากข้อมูลเบื้องต้น ทั้งเอกสาร แผนที่ สอดคล้องจากเจ้าหน้าที่นักวิชาการ และรายงานในพื้นที่ให้รายละเอียดที่ถูกต้อง เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ได้จริงอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และตรงตามเป้าหมาย

ติดต่อประสานผลักดันที่ทำการเกษตรเพื่อร่วมรับการงาน农业生产ที่จังหวัดเชียงใหม่ TOP market ห้างสรรพสินค้าเชียงใหม่พลาซ่า ขอนแก่น

๒. ระเบิดจากภายใน

จะทำการใดๆ ต้องเริ่มจากคนที่เกี่ยวข้องเสียก่อน ต้องสร้างความเข้มแข็งจากภายในให้เกิดความเข้าใจและอยากทำ ไม่ใช่การสั่งให้ทำ คนไม่เข้าใจก็อาจจะไม่ทำก็เป็นได้ ในการทำงานนั้นอาจจะต้องคุยกับประชาชนกับลูกน้อง เพื่อนร่วมงาน หรือคนในทีมเสียก่อน เพื่อให้ทราบถึงเป้าหมายและวิธีการต่อไป

๓. แก้ปัญหาจากจุดเด็ก

ความมองปัญหาพร้อมก่อนเสมอ แต่เมื่อจะลงมือแก้ปัญหานั้น ความมองในสิ่งที่คนมากจะมองข้าม แล้วเริ่มแก้ปัญหาจากจุดเด็กๆ เสียก่อน เมื่อสำเร็จแล้วจึงค่อยๆ ขยายขยายแก้ไขเรื่อยๆ ทีละจุด เราสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการทำงานได้โดยมอไปที่เป้าหมายใหญ่ของงานแต่ละชั้น แล้วเริ่มลงมือทำจากจุดเด็กๆ ก่อน ค่อยๆ ทำ ค่อยๆ แก้ไปทีละจุด งานแต่ละชั้นก็จะคล่องไบได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ “ถ้าปวดหัวคิดอะไรไม่ออก ก็ต้องแก้ไขจากการปวดหัวนี้ก่อน มันไม่ได้แก้อการจริง แต่ต้องแก้ปัญหาที่ทำให้เราปวดหัวให้ได้เสียก่อน เพื่อจะให้อยู่ในสภาพที่ดีได้”

๔. ทำการดำเนินการ

เริ่มต้นจากการลงมือทำในสิ่งที่จำเป็นก่อน เมื่อสำเร็จแล้วก็เริ่มงมือสิ่งที่จำเป็นดำเนินต่อไป ด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง ถ้าทำตามหลักนี้ได้ งานทุกสิ่งจะสำเร็จได้โดยง่าย ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทรงเริ่มน้ำใจสิ่งที่จำเป็นที่สุดของ

ศึกษาดูงานโดย หนอง นา โนแคล ศูนย์ศาสตรพระราชฯ irresagaekyumi-koigo-pengjang
พาร์มันธ์เพ็ญ ส่องหล้า ดำเนินคณฑ์ อ้าเกอนหนองสองห้อง จังหวัดชลบุรี

ประชาชนเสียก่อน ได้แก่ สุขภาพสาธารณะสุข จากนั้นจึงเป็นเรื่องสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน และ สิ่งจำเป็นในการประกอบอาชีพ อาทิ ถนน แหล่งน้ำ เพื่อการเกษตร การอุปโภคบริโภค เน้นการปรับเปลี่ยนภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ราชภารามนำไปปฏิบัติได้ และเกิดประโยชน์สูงสุด “การพัฒนาประเทศ จำเป็นต้องดำเนินการดำเนินการ ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอเพียง พอกิน พอกใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็น

เบื้องต้นก่อน ใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานที่มั่นคงพร้อม

พัฒนา สามารถปฏิบัติได้แล้วจึงค่อยสร้างเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขึ้นที่สูงขึ้นโดยดำเนินต่อไป” พระบรมราโชวาทของในหลวงรัชกาลที่ ๙ เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗

๕. ภูมิสังคม ภูมิศาสตร์ สังคมศาสตร์

การพัฒนาใดๆ ต้องคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศของ บริเวณนั้นว่าเป็นอย่างไร และสังคมวิทยาเกี่ยวกับ ลักษณะนิสัยใจคุณ ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีใน แต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน “การพัฒนาจะต้อง เป็นไปตามภูมิประเทศทางภูมิศาสตร์และภูมิประเทศ ทางสังคมศาสตร์ ในสังคมวิทยา คือนิสัยใจของ คนเรา จะไปบังคับให้คนอื่นคิดอย่างอื่นไม่ได้ เราต้อง แนะนำ เข้าไปดูว่าเข้าต้องการอะไรจริงๆ แล้วก็ อธิบายให้เข้าใจหลักการของการพัฒนาที่จะเกิด ประโยชน์อย่างยั่ง”

๖. ทำงานแบบองค์รวม

ใช้วิธีคิดเพื่อการทำงาน โดยวิธีคิดอย่างองค์รวม คือการมองสิ่งต่างๆ ที่เกิดอย่างเป็นระบบควบรวม ทุกสิ่งทุกอย่างมีมิติ เชื่อมต่อกัน มองสิ่งที่เกิดขึ้นและแนวทางแก้ไขอย่างเชื่อมโยง

ศึกษาดูงานโดย หนอง นา โนแคล ศูนย์ศาสตรพระราชฯ irresagaekyumi-koigo-pengjang
พาร์มันธ์เพ็ญ ส่องหล้า ดำเนินคณฑ์ อ้าเกอนหนองสองห้อง จังหวัดชลบุรี

ศึกษาดูงานโดย หนอง นา โนแคล ศูนย์ศาสตรพระราชฯ irresagaekyumi-koigo-pengjang
พาร์มันธ์เพ็ญ ส่องหล้า ดำเนินคณฑ์ อ้าเกอนหนองสองห้อง จังหวัดชลบุรี

๗. ไม่ติดตำรา

เมื่อเราจะทำการใดนั้น ควรทำงานอย่างอิทธิพลกับ สภาพและสถานการณ์นั้นๆ ไม่ใช่การยึดติดอยู่กับแค่ ในตำราวิชาการ เพราะบางที่ความรู้ทั่วไป เอาจริงไม่ รอต บางครั้งเราเรียกติดทฤษฎีมากจนเกินไปจนทำ อะไรมายังได้เลย สิ่งที่เราทำบางครั้งต้องขอบอ้อมต่อ สภาพธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม และจิตวิทยาด้วย

๘. รู้จักประทัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด

ในการพัฒนาและช่วยเหลือราษฎร ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทรงใช้หลักในการแก้ปัญหาด้วยความเรียบง่าย และประทัด ราษฎรสามารถทำได้เอง หาได้ใน

ห้องถันและประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ในภูมิภาคนั้นมาแก้ไข ปรับปรุง โดยไม่ต้องลงทุนสูงหรือใช้เทคโนโลยีที่ยุ่งยากมากนัก ดัง พระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า “ให้ปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูกโดยปล่อยให้ขึ้นเองตามธรรมชาติจะได้ประหยัดงบประมาณ”

๙. ทำให้ง่าย

ทรงคิดค้น ดัดแปลง ปรับปรุงและแก้ไขงาน การพัฒนาประเทศตามแนวพระราชดำริไปได้โดยง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อนและ ที่สำคัญอย่างยิ่งคือ สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนและระบบเครือข่าย “ทำให้ง่าย”

๑๐. การมีส่วนร่วม

ทรงเป็นนักประชาธิปไตย ทรงเปิดโอกาสให้สาธารณชั้น ประชาชนหรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับได้มาร่วมแสดงความคิดเห็น

ศึกษาฐาน Nicole หนองนา โนเบล ศูนย์ศาสตร์พระราชา ไรส์ภาคภูมิ-โคกเปงແຜ
ฟาร์มจันทร์เพ็ญ ส่องหล้า ตำบลดอนตู อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดชลบุรี

“สำคัญที่สุดจะต้องหัดทำใจให้กว้างขวาง หนักแน่น รู้จักรับฟังความคิดเห็น แม้กระทั่งความวิพากษ์วิจารณ์ จากผู้อื่นอย่างฉลาดนั้น แท้จริงคือ การระดมสติปัญญา ลงทะเบียนการณ์อันหลากหลายมาอำนวยการปฏิบัติ บริหารงานให้ประสบผลสำเร็จที่สมบูรณ์นั่นเอง”

๑๑. ต้องยึดประโยชน์ส่วนรวม

ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทรงระบุถึงประโยชน์ของส่วนรวม

เป็นสำคัญ ดังพระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า “ครอต่อครอ บวกกับ ขอให้เสียสละส่วนตัวเพื่อส่วนรวม อันนี้ฟังจน

เบื้อง อาจรำคาญด้วยซ้ำว่า ครอต่อครามก็อกกว่าขอให้คิดถึงประโยชน์ส่วนรวม อาจมานึกในใจว่า ให้ๆ อยู่เรือยแล้ว ส่วนตัวจะได้อะไร ขอให้คิดว่าคนที่ให้เป็นเพื่อส่วนรวมนั้น มิได้ให้ส่วนรวมแต่อย่างเดียว เป็นการให้เพื่อตัวเองสามารถที่จะมีส่วนรวมที่จะอาศัยได้”

๑๒. บริการที่จุดเดียว

ทรงมีพระราชดำริมากกว่า ๒๐ ปีแล้ว ให้บริหาร ศูนย์ศึกษาการพัฒนาทรายแห่งทั่วประเทศโดยใช้ หลักการ “การบริการรวมที่จุดเดียว : One Stop Service” โดยทรงเน้นเรื่องรู้รักสามัคคีและการ ร่วมมือร่วมแรงร่วมใจกันด้วยการปรับลดช่องว่าง ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑๓. ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรง เข้าใจถึงธรรมชาติและต้องการให้ประชาชน ใกล้ชิดกับทรัพยากรธรรมชาติ ทรงมองปัญหา ธรรมชาติอย่างละเอียด โดยหากเราต้องการแก้ไขธรรมชาติจะต้องใช้ธรรมชาติเข้าช่วยเหลือเราด้วย

ศึกษาฐาน Nicole หนองนา โนเบล ศูนย์ศาสตร์พระราชา ไรส์ภาคภูมิ-โคกเปงແຜ
ฟาร์มจันทร์เพ็ญ ส่องหล้า ตำบลดอนตู อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดชลบุรี

๑๔. ใช้อธรรมปราบอธรรม

ทรงนำความจริงในเรื่องธรรมชาติและกฎหมายที่ของธรรมชาติมาเป็นหลักการแนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาและ ปรับปรุงสภาวะที่ไม่ปกติเข้าสู่ระบบที่ปกติ เช่น การบำบัดน้ำเสียโดยให้ผักตบชวา ซึ่งมีความสามารถให้ดูดซึมน้ำ สารประกอบเป็นอนินน้ำ

๑๕. ปลูกป่าในใจคน

การจะทำการใดสำเร็จต้องปลูกจิตสำนึกของคนเสียก่อน ต้องให้เห็นคุณค่า เห็นประโยชน์กับสิ่งที่จะทำ “เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ควรจะปลูกต้นไม้ลงในใจคนเสียก่อน และคนเหล่านั้นจะพากันปลูกต้นไม้ลงบนแผ่นดินและจะรักษาต้นไม้ด้วยตนเอง”

๑๖. ขาดทุนคือกำไร

หลักการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ที่มีต่อพสกนิกรไทย “การให้” และ “การเสียสละ” เป็นการกระทำ อันมีผลเป็นกำไร คือความอยู่ดีมีสุขของราษฎร

๑๗. การพัฒนาเอน

การพัฒนาตามแนวพระราชดำริ เพื่อการแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นด้วยการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อให้มีความแข็งแรง พอที่จะดำเนินชีวิตได้ต่อไป แล้วขึ้นต่อไปก็คือ การพัฒนาให้ประชาชนสามารถอยู่ในสังคมได้ตามสภาพแวดล้อมและสามารถ พึงตนเองได้ในที่สุด

๑๘. พ้อยพอกิน

ให้ประชาชนสามารถอยู่อย่าง “พ้อยพอกิน” ให้ได้เสียก่อน แล้วจึงค่อยขยายไปให้มีขีดสมรรถนะที่ก้าวหน้าต่อไป

ศึกษาดูงานโดย หนอง นา โนเมโล ศูนย์ศาสตร์พระราชา ไรสจ่าภาคภูมิ-โคกปิงแดง
พาร์มจันทร์เพย ส่องฟ้า ตำบลหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น

๑๙. เศรษฐกิจพอเพียง

เป็นปรัชญาที่ในหลวงรัชกาลที่ ๙ พระราชทานพระราชดำรัสซึ่งแนะนำแนวทางการดำเนินชีวิต ให้ดำเนินไปบน “ทางสายกลาง” เพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำเนินชีวิตด้วยอย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกภัยวัตถุ และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ซึ่งปรัชญาี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทั้งระดับบุคคล องค์กร และชุมชน

๒๐. ความเชื่อสติสุจริต จริงใจต่อกัน

ผู้ที่มีความสุจริตและบริสุทธิ์ใจ แม้จะมีความรู้สึก ก็ยอมทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากกว่าผู้ที่มีความรู้มาก แต่ไม่มีความสุจริต ไม่มีความบริสุทธิ์ใจ

๒๑. ทำงานอย่างมีความสุข

ทำงานด้วยความสุขด้วย ถ้าเราทำอย่างไม่มีความสุขเราจะแพ้ แต่ถ้าเรามีความสุขเราจะชนะ สนุกกับการทำงานเพียงเท่านั้น ถือว่าเราระนาดร้าว หรือจะทำงานโดยคำนึงถึงความสุขที่เกิดจากการได้ทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นก็สามารถทำได้ “ทำงานกับฉัน ฉันไม่มีอะไรให้ นอกจากการมีความสุขร่วมกัน ในการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น”

๒๒. ความเพียร

การเริ่มต้นทำงานหรือทำมาลีได้นั้นอาจจะไม่ได้มีความพิรุณ ต้องอาศัยความอดทนและความมุ่งมั่น ดังเช่นพระราชินพนธ์ “พระมหาชนก” กษัตริย์ผู้เพียรพยายามแม้จะไม่เห็นฝั่งก็จะว่ายน้ำต่อไป เพราะถ้าไม่เพียรพยายามก็จะตกเป็นอาทารปุ ปลา และไม่ได้พบกับเหตุการที่ช่วยเหลือมิให้ตามน้ำ

๒๓. รู้ รัก สามัคคี

รู้ คือ รู้ปัญหาและรู้วิธีแก้ปัญหานั้น

รัก คือ เมื่อเรารู้ถึงปัญหาและรู้วิธีแก้แล้ว เราต้องมีความรัก ที่จะลงมือทำ ลมหายใจเป็นปัญหานั้น สามัคคี คือ การแก้ไขปัญหาต่างๆ ไม่สามารถลงมือทำคนเดียวได้ ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจกัน

ประกอบกับหนังสือจังหวัดขอนแก่น ที่ ๖๐๒๓.๓/๒ ๒๕๘๑๓ ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแจ้งว่า ได้ลงนามในบันทึกข้อตกลง ความร่วมมือระหว่างผู้ตรวจราชการแผ่นดินกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โครงการเพิ่มทักษะด้านอาชีพ แก้กักเรียนครอบครัวยากจนที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจบการศึกษาภาคบังคับโดยมีหน่วยงานที่ร่วมลงนามประกอบด้วย สำนักงานผู้ตรวจราชการแผ่นดิน กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมพัฒนาธุรกิจแรงงาน กรมการจัดหางาน และมูลนิธิประสพสังค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุน รวมทั้งประสานความร่วมมือในการพัฒนานักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับที่มีฐานะยากจนและขาดโอกาสในการศึกษาต่อ ให้มีทักษะด้านอาชีพในการเข้าสู่ตลาดแรงงานในฐานะ “แรงงานมีฝีมือ” เพื่อหารายได้ช่วยครอบครัวให้มีความมั่นคงทางอาชีพและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ศึกษาดูงานโดย หนอง นา โนเมโล ศูนย์ศาสตร์พระราชา ไรสจ่าภาคภูมิ-โคกปิงแดง
พาร์มจันทร์เพย ส่องฟ้า ตำบลหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น

ข.ผู้ส่วนครัวรักกินได้หลายคนคงคุ้นชินกันดี ว่าคือหลั่นเศรษฐกิจพอเพียงที่ในหลวงทรงเริ่มไว้มือทลายสิบปีก่อน ที่แปลงรื้อบ้านให้เป็นสิ่งที่สามารถกินได้ บังเก็บกุ๊กพิชเลือยริมรั้ว บังก์กุ๊กสมุนไพรไว้ติดบ้าน เหล่านี้เป็นประโยชน์

มากมายที่สามารถทำร้าวให้สวยงามและยังใช้ประโยชน์ในการบริโภคได้อีกด้วย โดยปกติแล้ว บ้านเมืองเรานั้น พืชสวนครัวยังคงเป็นลักษณะรีนาสวนสมควรรับบ้านอาจจะมีต้นกระถิน และไม้อินทร์ที่สามารถกันเป็นกำแพงร้าวได้ และนอกจากนี้ยังมีมะนาว มะกรูด แคตตันเตี้ยที่ดอกตกตลอดปี ลัดไปเป็นมะลิกอกใหญ่ หลังบ้านมีบึงเล็กๆ ที่เต็มไปด้วยกอบัวหลากสีที่สามารถ

นำมาเป็นอาหารได้ทั้งคันและปลาในบ่อ ลัดไปก็ เป็นมะพร้าวหั้งน้ำหอม มะพร้าวจะทิ่บ บ้านละต้น

สองต้นก็กินกันได้ไม่อุดอย่างแล้ว เดี๋ยอดผักบุ้ง ผักกระเฉดมาต้มเจ้มน้ำพริกใส่ไม่ต้องเสียเงินไปซื้อผักปลาที่ไหน ข้างบ้านก็มีกล้วยหลากหลายพันธุ์ชินกันเดิม ประปันกับกระจับ กระเจ็บ โทรทัศน์ ตะไคร้ ที่ปลูกใกล้ๆ กันนี้เลี้ยงปลา尼ล ช่อง ยี่สัก ปลาดุก อุยรุ่มกันได้ทั้งนั้น เพียงแต่ต้องแบ่งเนื้อที่ให้สำหรับอนุบาลลูกปลาซักหน่อยไม่ต้องให้ใหญ่มากนัก ผักบุ้ง กระเฉดช่วยเป็นที่หลบซ่อนจากปลาใหญ่ได้เป็นอย่างดี เหล่านี้ถือเป็น ผักสวนครัว รักกินได้ อย่างดี

การปลูกผักสวนครัวรักกินได้ ผักสวนครัว ตามรอยพ่อ หมายถึง ผักสวนครัวที่เจริญเติบโตได้ตามลักษณะภูมิอากาศ ในท้องถิ่นนั้นๆ เป็นพักที่ใช้เป็นส่วนประกอบอาหารหลักและเป็นพักที่นิยมบริโภค ตามวัฒนธรรมและประเพณี การอยู่กินของคนในท้องถิ่น เป็นพืชผักสวนครัวที่ปลูกได้ง่าย ไม่จำเป็นต้องดูแลยาก สามารถใส่ปุ๋ยอินทรีย์ที่ได้จากมูลสัตว์ต่างๆ แทนปุ๋ยเคมีได้ ซึ่งมีต้นทุนสำหรับการปลูกและ การดูแลไม่สูง และที่สำคัญไม่จำเป็นต้องใช้สารเคมี ยาฆ่าแมลง เพื่อคัดแยกพืชเจริญเติบโตได้ดีผักสวนครัวรัก กินได้มีประโยชน์เป็นได้ทั้งรื้อบ้าน และยังสามารถนำมา_rับประทานได้อีกด้วย นอกจากนี้ผักสวนครัวที่มีอยู่ในไทยมีประโยชน์ มากมาย เป็นพักที่ให้สารต้านอนุมูลอิสระสูง และผักสวนครัวบางชนิดมีสรรพคุณ ใช้เป็นยาสมุนไพรรักษาโรค ลดอาการเจ็บป่วย ขับลม ด้วยการรับประทานผักสวนครัวที่

ปลูกเอง ดีต่อคนรักสุขภาพ ช่วยทำให้สุขภาพร่างกายแข็งแรง สามารถสร้างภูมิต้านทานโรคได้ ลดการป่วยไข้ ไม่จำเป็นต้องไปหาหมอ ไม่ต้องเสียค่ารักษาพยาบาลได้อีกด้วย

สืบเนื่องจากในสถานการณ์ปัจจุบัน ประชาชนได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (covid -๑๙) มีการหยุดปรับกิจกรรมของสถานประกอบการ ประชาชนไม่มีงานทำขาดรายได้ทำให้ได้รับความลำบากเรื่องอาหารในการบริโภคประจำวัน ด้วยในสถานการณ์ปัจจุบัน มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-๑๙)" ทั่วโลก โดยมีผู้ติดเชื้อทั่วโลกจำนวนมาก สำหรับประเทศไทยพบว่าการติดเชื้ออุบัติเหตุที่ต่อเนื่อง และมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมและความมั่นคง ตั้งแต่ระดับประเทศ จังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนดำเนินเครื่องเรียบเรื่อง ยำกอกชนบท จังหวัดขอนแก่น มีความปลอดภัยจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-๑๙)" พร้อมทั้งแนวทางปฏิบัติสั่งการจากจังหวัดขอนแก่น ให้ กำหนด/ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน (กม.) ผู้เฝ้าระวังเหตุการณ์ด้านความมั่นคงความไม่สงบ เรียบร้อยในหมู่บ้าน รวมถึงผู้เฝ้าระวังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-๑๙)"

ศึกษาดูงานโครงการส่งเสริมพืชปลูกผักปลอดสารพิษวิสาหกิจชุมชนกุ่มปลูกผักปลอดสารบันหนองแขม อำเภอหนองแขม จังหวัดขอนแก่น

ศึกษาดูงานโครงการส่งเสริมพืชปลูกผักปลอดสารพิษวิสาหกิจชุมชนกุ่มปลูกผักปลอดสารบันหนองแขม อำเภอหนองแขม จังหวัดขอนแก่น

ประกอบกับผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น เพื่อตอบสนองนโยบายของผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น ในการจัด
ธนาคารอาหาร (Food Bank) เป็นการบรรเทาความเดือดร้อนและเป็นการช่วยเหลือประชาชน/เป็นแหล่งอาหารเบื้องต้น
ในการยังชีพ/ประชาชนมีความสำนึกรัก/สามัคคี/ร่วมกันปลูก/กินทุกอย่างที่กิน สืบสานปณิธาน ร.๙/ร.

ศึกษาดูงานโครงการส่งเสริมพื้นที่ปลูกผักปลอดสารพิษวิสาหกิจชุมชนกุ่มปลูกผักปลอดสาร
ณ บ้านหนองหญ้าขาวนก ตำบลหนองแสง อำเภอพระยีน จังหวัดขอนแก่น

๑๐/ทฤทธิ์ใหม่ องค์การบริหารส่วนตำบลศรีบุญ
เรือง จังหวัดทำโครงการ Food BanK “Quick Win” ปฏิบัติการ ๕๐ วันปลูกผักสวนครัว เพื่อ
สร้างความมั่นคงทางอาหาร ฝ่าวิกฤตป้องกันและ
ควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-
๑๙) ”ตำบลศรีบุญเรือง อำเภอชนบท จังหวัด
ขอนแก่น “ปลูกผักสวนครัว เพื่อสร้างความ
มั่นคงทางอาหาร” จึงส่งผลให้องค์การบริหาร

ส่วนตำบลศรีบุญเรือง ได้ดำเนินการขยายผลใน
การบริหารจัดการน้ำโดยการขุดเจาะบ่อ渠道

สูบน้ำด้วยหอดังสูงเพื่อประชาชื่นได้ประโยชน์ในการการเกษตร มีประสิทธิภาพ การจัดกิจกรรมความรู้น้ำต่ำกว่าลิตร/เมตรที่
ทันสมัย และมีกิจกรรมที่ดีด้วย หลากหลายและน่าสนใจ เทคโนโลยี เป็นกระบวนการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ และให้ประชาชน
ได้รับความรู้การผลิตสารอินทรีย์ใช้เอง

เพื่อเป็นขับเคลื่อนนโยบายและขยายผลต่อยอดและน้อมนำเศรษฐกิจพอเพียงของวัสดุภัณฑ์ที่ ๕ องค์การบริหาร
ส่วนตำบลศรีบุญเรือง จึงดำเนินการโครงการ
ศึกษาดูงานและขยายผลต่อยอดศูนย์เรียนรู้
ศาสตร์พระราชฯ สร้างพัฒนาที่อย่างยั่งยืน
“โครงการโคก หนองนา โมเดล ปลูกผักสวน
ครัว รักกินได้ ให้สารอินทรีย์ทดแทน ลด
การใช้สารเคมี” เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด
อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ศึกษาดูงานโครงการส่งเสริมพื้นที่ปลูกผักปลอดสาร
ณ บ้านหนองหญ้าขาวนก ตำบลหนองแสง อำเภอพระยีน จังหวัดขอนแก่น

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อขับเคลื่อนขยายผลต่อยอด
ศูนย์ศาสตร์พระราชฯ

๒.๒ เพื่อให้กุ่มเป้าหมายได้รับการ
อบรมเพิ่มความรู้ในเรื่องผักสวนครัว/สมุนไพร
และการจัดทำปุ๋ย

๒.๓ เพื่อนำกลุ่มเป้าหมายไปศึกษาดูงานติดต่อประสานผลิตภัณฑ์สินค้าทางการเกษตรเพื่อรับรองการจำหน่าย
ณ Top market ห้างสรรพสินค้าเซนทรัลพลาซ่า ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โครงการส่งเสริมพื้นที่ปลูก
ผักปลอดสารพิษวิสาหกิจชุมชน กลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษบ้านหนองหญ้าขาวนก ตำบลหนองแสง อำเภอชนบท จังหวัด
ขอนแก่น และ ณ โคงหนองนาโมเดลไร่ส่ง่ภาคภูมิ-โคงโปงแดงฟาร์มจันทร์เพี้ยส่องหล้าตำบลหนองสอง
ห้อง จังหวัดขอนแก่น

๓. ระยะเวลาในการดำเนินการโครงการ

๓.๑ ในวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓ ศึกษาดูงานติดต่อประสานผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเพื่อรับรองการจำหน่าย
ณ Top market ห้างสรรพสินค้าเซนทรัลพลาซ่า ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

๓.๒ วันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๓ ศึกษาดูงานโคงหนองนาโมเดล ไร่ส่ง่ภาคภูมิ-โคงโปงแดง ฟาร์มจันทร์เพี้ย
ส่องหล้า ตำบลหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น

๓.๓ วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๓ ศึกษาดูงานโครงการส่งเสริมพื้นที่ปลูกผักปลอดสารพิชิวิสาหกิจชุมชนกลุ่ม
ปลูกผักปลอดสารบ้านหนองหญ้าข้าวแก่น ตำบล หนองแสง อำเภอพระยีน จังหวัดขอนแก่น

ศึกษาดูงานโครงการส่งเสริมพื้นที่ปลูกผักปลอดสารพิชิวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกผักปลอด
สาร ณ บ้านหนองหญ้าข้าวแก่น ตำบลหนองแสง อำเภอพระยีน จังหวัดขอนแก่น

๔. สถานที่ดำเนินการ

๑. ประธานผลิตภัณฑ์สินค้าทางการเกษตรเพื่อ
รับรองการจำหน่าย ณ Top market
ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
๒. โครงการส่งเสริมพื้นที่ปลูกผักปลอดสารพิช

ิวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกผักปลอดสารบ้านหนอง
หญ้าข้าวแก่น ตำบล หนองแสง อำเภอพระยีน
จังหวัดขอนแก่น

๒. โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนโดย บริษัท ฟาร์มจันทร์เพคุ จำกัด ดำเนินการ จำกัด หนองแสงห้อง จังหวัด
ขอนแก่น

๕. เป้าหมาย

วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓

๕.๑ ข้าราชการ

จำนวน ๖ คน

รวมทั้งสิ้น จำนวน ๖ คน

วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๓

๕.๒ ข้าราชการ

จำนวน ๓ คน

รวมทั้งสิ้น จำนวน ๓ คน

วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๓

๕.๓ ข้าราชการ/พนักงาน ลูกจ้าง องค์กร

บริหารส่วนตำบลศรีบูรณ์เรือง จำนวน ๒๗ คน

๕.๔ สมาชิกสภาอ卜ต. จำนวน ๑๕ คน

๕.๕ ผู้ดูแลโครงการพัฒนาเศรษฐกิจฯ (อบต.) จำนวน ๗ คน

๕.๖ ผู้ดูแลโครงการพัฒนาเศรษฐกิจฯ (อำเภอ) จำนวน ๕ คน

๕.๗ คู่เสี่ยว เกี่ยวก้อย แก้จัน จำนวน ๑ คน

๕.๘ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕,๘,๑๐ จำนวน ๓ คน

๕.๙ สมาชิกโครงการก่อสร้างหลังห้องสูงและแพสูบน้ำผิวดินด้วยระบบโซล่าเซลล์ต่อยอดโครงการธนาคาร Food Bank ปฏิบัติการ ๙๐ วันปลูกผักสวนครัวศูนย์เรียนรู้พระราชา “เศรษฐกิจพอเพียงแนวพระราชดำริ” โครงการนี้
ไม่ได้ “ดำเนินการ จำกัด หนองแสงห้อง จังหวัดขอนแก่น

- บ้านหนองหาย หมู่ที่ ๖

จำนวน ๒ คน

- บ้านกุดหล่ม หมู่ที่ ๗

จำนวน ๔ คน

- บ้านดอนดู่ หมู่ที่ ๙

จำนวน ๒ คน

- บ้านท่าม่วงน้อย หมู่ที่ ๑๑

จำนวน ๒ คน

- บ้านใหม่ศรีวิไล หมู่ที่ ๑๒

จำนวน ๒ คน

รวมทั้งสิ้น

จำนวน ๗๐ คน

ศึกษาดูงานโครงการส่งเสริมพื้นที่ปลูกผักปลอดสารพิชิวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกผัก
ปลอดสาร ณ บ้านหนองหญ้าข้าวแก่น ตำบลหนองแสง อำเภอพระยีน
จังหวัดขอนแก่น

ศึกษาดูงานโครงการส่งเสริมพื้นที่ปลูกผักปลอดสารพิชิวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกผักปลอดสาร
ณ บ้านหนองหญ้าข้าวนา ก ตำบลหนองแสง อำเภอพระยีน จังหวัดขอนแก่น

ตำบลดอนดู่ อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น

๖. ขั้นตอน/วิธีการดำเนินการ

๖.๑ เสนอโครงการฯ และบันทึกอนุมัติใช้งบประมาณต่อผู้บริหาร

๖.๒ ดำเนินโครงการ

วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓

๖.๓ ศึกษาดูงาน ToP market ตำบลโนนเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

วันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๓

๖.๔ ศึกษาดูงานโคกหนองนาโมเดล ไร่ส่างภาคภูมิ-โคกโป่งแดง พาร์มจันทร์เพ็ญ ส่องหล้า

วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๓

๖.๕ ศึกษาดูงาน โครงการส่งเสริมพื้นที่ปลูกผักปลอดสารพิชิวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกผักปลอดสาร ณ บ้านหนองหญ้าข้าวนา ก ตำบลหนองแสง อำเภอพระยีน จังหวัดขอนแก่น

๖.๖ สรุปโครงการ

๗. ผู้รับผิดชอบโครงการ

๑. สำนักงานปลัดองค์กรบริหารส่วนตำบล
ศรีบุญเรือง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

๒. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลศรีบุญเรือง
อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

๘. งบประมาณดำเนินการ

งบประมาณดำเนินงาน ตามข้อบัญญัติ งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ตั้งไว้ จำนวน ๑๐๐,๐๐๐.- บาท ตามแผนงาน บริหารงานทั่วไป งานบริหารทั่วไป หมวด ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ รายการโครงการศึกษาดูงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลศรีบุญเรือง “เพื่อจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษาดูงาน เพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการบริหารงานในองค์กร ฯลฯ รายละเอียดดังนี้

วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓

๑. ค่าเบี้ยเลี้ยง จำนวน ๖ คน ๔๖๐.- บาท	เป็นเงิน	๔๖๐.- บาท
--	----------	-----------

ศึกษาดูงานโครงการส่งเสริมพื้นที่ปลูกผักปลอดสารพิชิวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกผักปลอดสาร ณ บ้านหนองหญ้าข้าวนา ก ตำบลหนองแสง อำเภอพระยีน จังหวัดขอนแก่น

วันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๓

๑. ค่าเหมารถตู้ จำนวน ๑ คัน	เป็นเงิน	๒,๐๐๐.- บาท
๒. ค่าเบี้ยเลี้ยง จำนวน ๓ คน ๔๖๐.- บาท	เป็นเงิน	๑๓,๘๐๐.- บาท

วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๓

๑. ค่าเหมารถ จำนวน ๒ คัน	เป็นเงิน	๖,๐๐๐.- บาท
๒. ค่าเบี้ยเลี้ยง จำนวน ๗๐ คน ๔๖๐.- บาท	เป็นเงิน	๓๑,๒๐๐.- บาท
๓. ค่าป้าย (ขนาด ๑๙๓) จำนวน ๑ ป้าย	เป็นเงิน	๔๕๐.- บาท
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น	เป็นเงิน	๔๒,๙๖๐ .- บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๙.๑ ขับเคลื่อนขยายผลต่อยอดศูนย์ศาสตร์พระราชฯ
- ๙.๒ กลุ่มเป้าหมายได้รับความในฝึกอบรมในเรื่องผักสวนครัว/สมุนไพร และการจัดทำปุ๋ยอินทรีย์ใช้เอง
- ๙.๓ นำกลุ่มเป้าหมายไปศึกษาดูงาน นำความรู้ที่ได้รับมาต่อยอดขยายผลโครงการ

ศึกษาดูงานโครงการส่งเสริมพืชปลูกปักปลูกสารพิชิวาราษีกิจชุมชนกลุ่มนักปลูกผัก
ปลอดสารเคมี บ้านหนองหญ้าข่าววนก ตำบลหนองแสง อำเภอพระยิน จังหวัด
ขอนแก่น